

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 55/2010-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. februára 2010 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti V., spol. s r. o., P., zastúpenej advokátom JUDr. J. V., P., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1, 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Prievidza č. k. 10 C 215/2007-54 zo 17. februára 2009 a rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10 Co 198/2009 z 29. októbra 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti V., spol. s r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. januára 2010 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti V., spol. s r. o., P. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. J. V., P., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1, 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) č. k. 10 C 215/2007-54 zo

17. februára 2009 a rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 10 Co 198/2009 z 29. októbra 2009.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

„Návrhom zo dňa 28. 04. 1998, ktorý bol doručený Krajskému súdu v Trenčíne dňa 07. 05. 1998... si navrhovateľ S. E. C., spol. s r. o... uplatnil voči sťažovateľovi pohľadávku Sk 505.225,21 s prísl. za nezaplatenú faktúru...

návrh bol podaný na vecne a miestne nepríslušnom súde, čo sme opakovane namietali... avšak Krajský súd v Trenčíne napriek tejto skutočnosti vo veci konal a rozhodoval a vec bola odstúpená vecne a miestne príslušnému Okresnému súdu v Prievidzi až po rozhodnutí Najvyššieho súdu SR v Bratislave sp. zn. 6 Obo 170/02 zo dňa 31. 03. 2003...

Okresný súd v Prievidzi rozsudkom sp. zn. 14 Cb 169/2003-337 zo dňa 05. 12. 2005... návrhu vyhovel... rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. 8 Cob/5/2006- 385 zo dňa 07. 06. 2006... bol prvostupňový rozsudok ako vecne správny potvrdený.

Na základe uvedených nezákonných rozsudkov sme museli spoločnosti V. G. s. r. o... zaplatiť Sk 1,283.606,50...

Po zvážení skutkového stavu sme dospeli k názoru, že nám nesprávnym úradným postupom Krajského súdu v Trenčíne bola spôsobená škoda, za ktorú zodpovedá štát v našom prípade podľa § 18 zák. č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom.

Listom č. 144/152 zo dňa 05. 02. 2007... sme podali podnet k predbežnému prerokovaniu nároku na náhradu škody podľa § 9 a nasl. zák. č. 58/1969 Zb...

Ministerstvo spravodlivosti nám listom č. 3229/07- 532/30 zo dňa 03. 12. 2007... potvrdilo prijatie žiadosti o náhradu škody a oznámilo, že pokiaľ nebude vybavená v zákonnej lehote, môžeme sa domáhať náhrady škody súdnou cestou.

Náš podnet v zákonnej lehote vybavený nebol, preto sme dňa 02. 11. 2007... podali návrh na začatie... konania, ktorým sme sa domáhali od Slovenskej republiky zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti SR náhrady škody Sk 464.429,10 s prísl., ktorá nám bola spôsobená nesprávnym úradným postupom...

Okresný súd v Prievidzi rozsudkom zo dňa 17. 02. 2009 sp. zn. 10 C/215/2007-54... náš návrh zamietol.

Proti uvedenému rozsudku sme podali odvolanie...

Po nami vznesenej námietke zaujatosti sudcov odvolacieho Krajského súdu v Trenčíne, ktorej Najvyšší súd SR vyhovel, vo veci rozhodoval Krajský súd v Žiline, ktorý bez pojednávania - hoci sme na pojednávaní trvali, prvostupňový rozsudok potvrdil rozsudkom zo dňa 29. 10. 2009 sp. zn. 10 Co/198/2009...

Prvostupňový súd i odvolací súd nesporne správne a presne definuje predpoklady zodpovednosti štátu za škodu v danom prípade, tu musíme konštatovať, že sme na pojednávaní poukázali na rozsudok Najvyššieho súdu SR vydaný v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 60/2003. ktorého závery vlastne prvostupňový súd cituje, avšak celkom v rozpore so zisteným skutkovým a právnym stavom i v rozpore s uvedeným rozsudkom prvostupňový i odvolací súd rozhodli, keď náš návrh zamietli.

Súdy návrh zamietli, lebo podľa ich názoru nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi konaním sudkyne a vznikom škody.

Konštatujeme, že zo strany prvostupňového i odvolacieho súdu ide o zásadne nesprávne a zákonu a právu sa vymykajúce posúdenie skutkového stavu a nesprávne právne hodnotenie, keď v predchádzajúcom súdnom spore Krajský súd v Trenčíne nesporne postupoval v rozpore s § 103 a 104a ods. 1, 2 O. s. p. konal nezákonne, medzi jeho konaním a vznikom škody navrhovateľovi je nesporne daná a preukázaná príčinná súvislosť, keď spor bol vedený a prejednávaný na vecne nepríslušnom súde a vecne príslušnému súdu bol odstúpený až po zásahu Najvyššieho súdu SR, pričom za toto obdobie zaplatil navrhovateľ vinou súdu úroky z omeškania vo výške Sk 464.429,10, ktoré sú škodou, ktorá mu vznikla zavinením Krajského súdu v Trenčíne a nebyť tohto konania súdu, vec by bola o uvedené obdobie rozhodnutá skôr a úroky by teda za toto obdobie nevznikli.

Tu je bez akýchkoľvek pochybností vzťah príčiny a následku... pretože nebyť nesprávneho posúdenia otázky vecnej príslušnosti zo strany Krajského súdu v Trenčíne, nebol by spis odo dňa 07. 05. 1998 do 07. 07. 2003, teda po dobu viac ako päť rokov na vecne nepríslušnom súde, o túto dobu by sa skrátilo súdne konanie, z čoho vyplýva logický záver, že za túto dobu by sme nezaplatili úroky z omeškania v celkovej výške Sk 464.429,10.

Konanie prvostupňového i odvolacieho súdu treba podľa nášho názoru hodnotiť ako zásadným spôsobom sa vymykajúce zákonnej právnej úprave i preukázanému a nesporne zistenému skutkovému stavu.“

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol o jej sťažnosti týmto nálezom:

„1. Právo sťažovateľa V., spol. s r. o... na spravodlivé rozhodnutie veci podľa čl. 46 ods. 1, 3, 4 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Okresnom súde v Prievidzi pod č. 10 C/215/2007 a na Krajskom súde v Žiline pod č. 10 Co/198/2009 porušené bolo.

2. Rozsudok Okresného súdu v Prievidzi sp. zn. 10 C/215/2007-54 zo dňa 17. 02. 2009 a rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10 Co/198/2009 zo dňa 29. 10. 2009 sa zrušujú a Okresnému súde v Prievidzi sa prikazuje vo veci ďalej konať a rozhodnúť bez zbytočných prieťahov.

3. Krajský súd v Žiline, Orolská 3, 010 01 Žilina je povinný nahradiť V., spol. s r. o. P. trovy právneho zastúpenia v sume 841,74 EUR k rukám advokáta JUDr. J. V...

4. Sťažovateľovi sa priznáva suma 20 000,00 EUR z titulu primeraného finančného zadosťučinenia, ktorú je mu povinný zaplatiť Krajský súd v Žiline...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších

predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V súlade s už uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom na začatie konania doručeným okresnému súdu 2. novembra 2007 domáhala od odporcu – Slovenská republika – Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky nároku na náhradu škody v sume 464 429,10 Sk s príslušenstvom spôsobenej nesprávnym úradným postupom Krajského súdu v Trenčíne. Konanie o návrhu sťažovateľky bolo vedené okresným súdom pod sp. zn. 10 C 215/2007.

Nesprávny úradný postup Krajského súdu v Trenčíne videla sťažovateľka v tom, že konal vo veci (o návrhu spoločnosti „S. E. C., spol. s r. o.“ (ďalej len „navrhovateľka“) smerujúcom proti sťažovateľke ako odporkyni na zaplatenie sumy 505 225,21 Sk s príslušenstvom „za nezaplatenú faktúru“), o ktorej nebol vecne a miestne príslušný konať, a „vec bola odstúpená vecne a miestne príslušnému Okresnému súdu v Prievidzi až po rozhodnutí Najvyššieho súdu SR v Bratislave sp. zn. 6 Obo 170/02 zo dňa 31. 03. 2003“.

Po postúpení veci vecne a miestne príslušnému okresnému súdu tento rozsudkom č. k. 14 Cb 169/2003-337 z 5. decembra 2005 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom odvolacieho Krajského súdu v Trenčíne č. k. 8 Cob/5/2006-385 zo 7. júna 2006 uložil

sťažovateľke povinnosť zaplatiť navrhovateľke dlžnú pohľadávku z neuhradenej faktúry s úrokmi z omeškania.

Škoda, ktorá mala vzniknúť sťažovateľke v dôsledku nesprávneho úradného postupu Krajského súdu v Trenčíne, spočívala podľa sťažovateľky v zaplatení úrokov z omeškania. Príčinnú súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody vymedzila sťažovateľka takto: *„nebyť nesprávneho posúdenia otázky vecnej príslušnosti zo strany Krajského súdu v Trenčíne, nebol by spis odo dňa 07. 05. 1998 do 07. 07. 2003, teda po dobu viac ako päť rokov na vecne nepríslušnom súde, o túto dobu by sa skrátilo súdne konanie, z čoho vyplýva logický záver, že za túto dobu by sme nezaplatili úroky z omeškania v celkovej výške Sk 464.429,10.“*

Okresný súd rozsudkom č. k. 10 C 215/2007-54 zo 17. februára 2009 (ďalej len „rozsudok zo 17. februára 2009“) zamietol návrh sťažovateľky a po podaní jej odvolania krajský súd rozsudkom sp. zn. 10 Co 198/2009 z 29. októbra 2009 (ďalej len „rozsudok z 29. októbra 2009“) potvrdil rozsudok okresného súdu zo 17. februára 2009.

Okresný súd a krajský súd vo svojich rozsudkoch konštatovali, že sťažovateľkou nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi ňou tvrdeným nesprávnym úradným postupom Krajského súdu v Trenčíne a škodou, náhrady ktorej sa v konaní domáhala.

Sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, 3 a 4 ústavy rozsudkom okresného súdu zo 17. februára 2009 a rozsudkom krajského súdu z 29. októbra 2009 a ich porušenie vidí v namietanej nesprávnosti skutkových a právnych záverov označených rozsudkov.

Rozsudok okresného súdu zo 17. februára 2009 a rozsudok krajského súdu z 29. októbra 2009 sa stali právoplatnými 25. novembra 2009.

K namietanému porušeniu základných práv rozsudkom okresného súdu zo 17. februára 2009

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetnou sťažnosťou sťažovateľka napadla rozsudok okresného súdu, ako aj rozsudok krajského súdu. Avšak vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmať rozsudok okresného súdu, pretože tento bol v dôsledku odvolania sťažovateľky preskúmaný krajským súdom. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti (teda vo vzťahu ku okresnému súdu) odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

K namietanému porušeniu základných práv rozsudkom krajského súdu z 29. októbra 2009

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci (v tomto prípade okresného súdu a krajského súdu v občianskoprávnom konaní) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a zároveň by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Ústavný súd po preskúmaní rozsudku krajského súdu z 29. októbra 2009 konštatuje, že v ňom nemožno ustáliť prvky arbitrárnosti, ktoré by nasvedčovali nesprávnosti jeho právnych záverov alebo ktoré by spočívali v nedostatočnom odôvodnení jeho záverov, a sťažovateľka neuviedla vo svojej sťažnosti argumenty, ktoré by boli spôsobilé spochybniť správnosť a ústavnosť záverov krajského súdu.

Ústavný súd poznamenáva, že odôvodnenie posudzovaného rozsudku krajského súdu z 29. októbra 2009 je dôsledné a vyčerpávajúce a krajský súd sa v ňom vysporiadal so všetkými aspektmi daného prípadu, keď uviedol: *„Krajský súd sa stotožňuje so záverom okresného súdu, že v danom prípade nie sú splnené predpoklady pre vznik zodpovednosti za škodu, ktoré musia byť splnené kumulatívne. Krajský súd však odlišne od okresného súdu dospel k záveru, že postup Krajského súdu v Trenčíne vo veci č. k. 9Cb/208/98, keď vo veci konal, hoci krajský súd nebol vecne príslušným súdom (ktorá skutočnosť vyplýva z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR č. k. 6Obo/170/02-92 z 31. 3. 2003), možno považovať za nesprávny úradný postup.*

Zákon bližšiu definíciu pojmu nesprávneho úradného postupu neobanuje. Vychádzajúc však z ustálenej judikatúry môže ísť o akúkoľvek činnosť spojenú s výkonom právomoci určitého štátneho orgánu, ak pri tomto výkone alebo v súvislosti s ním dôjde k porušeniu pravidiel ustanovených právnymi normami pre konanie štátneho orgánu, alebo k porušeniu poriadku, ktorý vyplýva z povahy, funkcie, alebo cieľov tejto činnosti. Správnosť úradného postupu treba posudzovať aj z hľadiska účelu, k dosiahnutiu ktorého

postup štátneho orgánu smeruje. Vychádzajúc z uvedenej definície, Krajský súd v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 9C/208/08 porušil pravidlá ustanovené právnymi normami, upravujúce vecnú príslušnosť súdov, keď dlhé časové obdobie od januára 1998 do júla 2003 konal vo veci, ktorá nepatrila do príslušnosti Krajského súdu v Trenčíne, ale miestne a funkčne príslušným súdom bol Okresný súd v Prievidzi. Takéto určenie príslušnosti, hoci i vyplývajúce z odôvodnenia Najvyššieho súdu SR v rozhodnutí vydanom pod č. k. 6Obo/170/02-92 z 31. 3. 2003, je pre nižšie súdy záväzné. Potom postup súdu, a to konanie na nepríslušnom súde v Časovom období od 30. 1. 1998 do júla 2003, možno považovať za nesprávny úradný postup.

V danom prípade nie je však daná príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom Krajského súdu Trenčín a povinnosťou odporcu zaplatiť úrok z omeškania vo výške 8,5 % ročne zo sumy 498.832,05 Sk za obdobie od 7. 5. 1998 do 7. 7. 2003, t. j. sumy 464.429,12 Sk (15.416,22 eur), ktorého plnenia sa navrhovateľ v tomto konaní domáha.

Príčinná súvislosť ako jedna zo zákonných požiadaviek vzniku zodpovednosti za škodu znamená, že medzi nesprávnym úradným postupom a vzniknutou škodou musí byť vzťah príčiny a následku. Existencia príčinnej súvislosti musí byť preukázaná, nemožno ju len predpokladať. Vznik škody nemá spravidla iba jednu príčinu, treba rozlišovať medzi príčinami hlavnými a príčinami vedľajšími. Ak majú byť splnené podmienky zodpovednosti za nesprávny úradný postup, tento musí byť následkom aspoň jednej z hlavných príčin.

Úrok z omeškania je zákonným nárokom veriteľa, vyplývajúcim v prípade obchodnoprávných vzťahov z ustanovenia § 369 Obchodného zákonníka, v prípade občianskoprávných vzťahov z ustanovenia § 517 Občianskeho zákonníka, je sankciou za nesplnenie záväzku dlžníka v lehote splatnosti. Povinnosť navrhovateľa (v pôvodnom konaní odporcu) zaplatiť úrok z omeškania, na ktorého zaplatenie bol zaviazaný rozsudkom Okresného súdu Prievidza č. k. 14Cb/169/2003-337 z 5. 12. 2005 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Trenčín č. k. 8Cob/5/2006-385 zo dňa 7. 6. 2006 je dôsledkom porušenia jeho zmluvnej povinnosti zaplatiť istinu v lehote splatnosti. Táto povinnosť zaplatiť istinu riadne a včas mu vznikla pred začatím konania prebiehajúceho pred Krajským súdom v Trenčíne pod sp. zn. 9Cb/208/98 a následne pred Okresným súdom Prievidza pod sp. zn. 14Cb/169/2003. Súd v rozsudku túto povinnosť iba deklaroval, povinnosť navrhovateľa (v pôvodnom konaní odporcu) plniť tu existovala bez ohľadu na rozhodnutie súdu

a povinnosť zaplatiť spolu s istinou úrok z omeškania je sankciou za nezaplatenie istiny v lehote splatnosti, t. j. riadne a včas.“

Z uvedeného dôvodu ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľky v časti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu z 29. októbra 2009 odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. februára 2010